

KARTA KURSU rok akademicki 2021/2022

Kierunek: Psychologia
Forma prowadzenia zajęć: niestacjonarne
Stopień: jednolite magisterskie
Rok: V
Semestr: X (letni)

Nazwa	Etyka rodzinna	
Nazwa w j. ang.	Family ethics	
Koordynator	dr Anna Szklarska	Zespół dydaktyczny
		dr Anna Szklarska
Punktacja ECTS*	5	

Opis kursu (cele uczenia się)

Celem kursu jest zaznajomienie studentów z najważniejszymi problemami etyki rodzinnej, z jakimi mogą mierzyć się w swojej pracy, zarówno w ich teoretycznym, jak i w praktycznym kontekście. Etyka rodzinna analizuje uniwersalne dylematy moralne związane z funkcjonowaniem rodziny, miłością w związku czy pomiędzy rodzicami a dziećmi, odnośnie granic wzajemnych zobowiązań, ewolucji ról w rodzinie oraz różnych aspektów relacji rodzinnych, rozpatrując te kwestie na gruncie najważniejszych stanowisk etycznych: deontologizmu, utylitaryzmu, emotywizmu, moralnego absolutyzmu i innych. W ramach kursu przybliżone zostaną wybrane problemy etyki rodziny, m.in. zagadnienie etycznych aspektów wychowania w ujęciu filozofów starożytnych i nowożytnych, problem granic wolności reprodukcyjnej tj. autonomii rodziców a ciężącym na nich obowiązkiem niewyrządzania genetycznej szkody swoim dzieciom oraz temat sprawiedliwego dostępu do dóbr i podziału majątku w rodzinie (czy według zasług, czy każdemu po równo, a może najwięcej dla najuboższego?) Omówione zostaną ponadto wybrane wątki etyki seksualnej, problem opieki nad chorymi, niepełnosprawnymi i będącymi w podeszłym wieku członkami rodziny oraz problem przemocy w rodzinie.

Warunki wstępne

Wiedza	Ogólna wiedza humanistyczna oraz biologiczna na poziomie szkoły średniej
Umiejętności	Czytanie tekstów naukowych ze zrozumieniem
Kursy	-

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 Student dysponuje wiedzą odnośnie różnych stanowisk etycznych, zna terminologię etyczną.	K_W01
	W02 Posiada uporządkowaną wiedzę dotyczącą głównych nurtów etyki. Potrafi je powiązać z wartościami i normami etyki rodzinnej.	K_W01, K_W14
	W03 Student ma wiedzę odnośnie różnych sposobów argumentacji w zakresie dylematów etycznych związanych z funkcjonowaniem rodziny.	K_W01
	W04 Student poznaje i analizuje wybrane modele wychowania w ich aspekcie etycznym.	K_W01, K_W07

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 Potrafi dokonać krytycznej analizy etycznych argumentów pojawiających się we współczesnych sporach dotyczących rodziny.	K_U02, K_U05
	U02 Umie rozpoznać i nazwać etyczne dylematy dotyczące różnych problemów etyki rodzinnej.	K_U02, K_U05
	U03 Potrafi uzasadnić swoje stanowisko w dyskusji odwołując się do racji stricte etycznych, z wykorzystaniem terminologii etycznej.	K_U02, K_U05
	U04 Potrafi dokonać analizy porównawczej dyskursu etycznego i psychologicznego. Potrafi łączyć zdobytą wiedzę z zakresu etyki z dziedzinami pokrewnymi.	K_U01, K_U03
	U05 Potrafi samodzielnie wyszukiwać, analizować, selekcjonować informacje dotyczące życia rodzinnego i związanych z nim reguł i wartości. Potrafi korzystać z literatury naukowej w omawianej dziedzinie oraz czytać teksty ze zrozumieniem.	K_U02, K_U03, K_U11

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
-----------------------	-----------------------------	-------------------------------------

	K01 Prowadząc działalność naukową uwzględnia jej etyczne i moralne aspekty. Stosuje się do zasad współpracy w społeczności akademickiej.	K_K01
	K02 Jest otwarty na współpracę z innymi psychologami, pedagogami oraz ze specjalistami innych dziedzin, w tym filozofami.	K_K02
	K03 Nabywa kompetencje w zakresie sztuki prowadzenia sporów z zastosowaniem zasad kultury społecznej debaty.	K_K01, K_K02, K_K03
	K04 Jest kompetentny w zakresie stosowania zasad i wartości etycznych. Cechuje go wrażliwość moralna wykształcona w trakcie kursu, jest wrażliwy na problemy życia rodzinnego.	K_K01
	K05 Rozumie potrzebę ciągłego rozwoju moralnego na płaszczyźnie prywatnej i zawodowej.	K_K02, K_K03, K_K05
	K06 Docenia znaczenie życia rodzinnego dla jednostkowego i społecznego rozwoju.	K_K04
	K07 Unika myślenia stereotypowego. Jest gotowy do komunikowania się, otwartej dyskusji i współpracy.	K_K02, K_K03, K_K04

Organizacja									
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach							
		A	K	L	S	P	E		
Liczba godzin	20		10						
30									

Opis metod prowadzenia zajęć

Kurs odbywa się w trybie mieszanym. Wykłady odbywają się zdalnie w trybie synchronicznym za pomocą platformy MS Teams, natomiast ćwiczenia odbywają się stacjonarnie oraz zdalnie.
 Wykład: Autorski wykład interaktywny z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej.
 Ćwiczenia: Na ćwiczeniach odbywa się dyskusja wokół wybranego tekstu dotyczącego problematyki etyki rodziny. Główne tezy wyłożone w tekście na początku zajęć są przedstawiane w formie referatu lub prezentacji przygotowanej przez studentów. Następnie są one analizowane i komentowane przez wszystkich uczestników zajęć.

Formy sprawdzania efektów uczenia się

E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne (kolokwium zaliczeniowe)
--------------	-----------------	--------------------	------------------	---------------------	----------------------	-----------------	-------------------	---------	----------------------	---------------	-----------------	-------------------------------

W01								X	X				X
W02								X	X				X
W03								X	X				X
W04								X	X				X
U01								X	X				X
U02								X	X				X
U03								X	X				X
U04								X	X				X
U05								X	X				X
K01								X	X				
K02								X	X				
K03								X	X				
K04								X	X				
K05								X	X				
K06								X	X				
K07								X	X				

Kryteria oceny	Zaliczenie konwersatorium odbywa się w oparciu o przygotowanie referatu i/lub prezentacji dotyczącej jednego z tematów omawianych na zajęciach, jak również w oparciu o aktywny udział w dyskusjach na ćwiczeniach. Zaliczenie wykładu następuje w oparciu o systematyczną obecność na wykładach (dopuszczalna jest jedna nieusprawiedliwiona nieobecność) oraz uzyskanie co najmniej 60% ogółu punktów z kolokwium zaliczeniowego.
----------------	---

Uwagi	Przedmiot kierunkowy na studiach niestacjonarnych, jednolitych magisterskich, kierunek: Psychologia
-------	---

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Treści merytoryczne (wykaz tematów)	<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Etyka jako nauka. Etyka zawodu psychologa. Problematyka etyki rodzinnej i sposoby jej uprawiania. Natura dylematów moralnych. 2. Etyczne aspekty wychowania w ujęciu Arystotelesa i wybranych filozofów nowożytnych. 3. Etyka początków życia ludzkiego: Spór o zapłodnienie pozaustrojowe i wykorzystywanie zarodków nadliczbowych. Macierzyństwo surogacyjne. Przyszłe dziecko jako dawca narządu dla potrzebującego rodzeństwa lub rodzica. 4. Zaprojektowane dzieci, projektujący rodzice. Autonomia rodziców a obowiązek niewyrządzenia genetycznej szkody swoim dzieciom. 5. Moralne i prawne aspekty sporu o przerywanie ciąży. 6. Etyka kresu życia. Eutanazja i wspomagane samobójstwo (także nieletnich). Dylematy związane z <i>wrongful life</i> w kontekście wcześniactwa. Problemy transplantologii. 7. Sprawiedliwość w rodzinie czyli o podziale majątku. 8. Wybrane koncepcje miłości (Platon, Fromm, Wojtyła, Lacan). 9. Etyka sfery seksualnej. 10. Przemoc w rodzinie. <p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Więzy rodzinne a treść moralności. 2. Miłość między rodzicami a dzieckiem, rodzaje miłości i jej zaburzenia w ujęciu Ericha Fromma. 3. Etyczne i psychologiczne konteksty udziału dzieci w polowaniach. 4. Etyka w czasach inżynierii genetycznej. Granice autonomii rodziców w decydowaniu o psychofizycznych zasobach swoich dzieci.
-------------------------------------	---

5. Moralna problematyka początków ludzkiego życia: spór o aborcję. 6. Opieka nad osobami chorymi, starymi i umierającymi.	

Wykaz literatury podstawowej

1. James Rachels, <i>Więzy rodzinne a treść moralności</i> [w:] Jan Hartman, Jan Woleński (red.), <i>Wiedza o etyce</i>, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2009, s.261-266 . 2. Erich Fromm, <i>Miłość między rodzicami a dzieckiem, Przedmioty miłości oraz Miłość i jej rozbięcie we współczesnym społeczeństwie zachodnim</i> [w:] tenże, <i>O sztuce miłości</i>, wyd. Rebis, Poznań 2019, s. 48-70 oraz s. 87-107. 3. Beata Kulisiewicz, <i>Prawne, psychologiczne i etyczne konteksty udziału dzieci w polowaniach</i> [w:] Dorota Probuca (red.), <i>Etyczne potępienie myślistwa</i>, Universitas, Kraków 2020, s. 163-177. 4. Michael Sandel, R. 1 <i>Etyka udoskonalania</i>, R.3 <i>Zaprojektowane dzieci, projektujący rodzice</i> oraz R. 4 <i>Eugenika stara i nowa</i>, [w:] tenże, <i>Przeciwko udoskonalaniu człowieka. Etyka w czasach inżynierii genetycznej</i>, Kurhaus, Warszawa 2014, s. 47-77. 5. Peter Vardy, Paul Grosch, <i>Aborcja i problem osoby</i>, [w:] idem, <i>Etyka</i>, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 2010, s. 142-153. 6. Mary Anne Warren, <i>Przerwanie ciąży</i> [w:] Peter Singer (red.), <i>Przewodnik po etyce</i>, Książka i Wiedza, Warszawa 2000, s. 347-359. 7. Małgorzata Toeplitz-Winiewska, <i>Opieka nad osobami chorymi, starymi i umierającymi</i> [w:] Jerzy Brzeziński, Barbara Chyrowicz i in. (red.), <i>Etyka zawodu psychologa</i>, PWN, Warszawa 2019, s. 417-426. 8. Julian Savulescu, „New Breeds of Humans: The Moral Obligation to Enhance” [w:] <i>Ethics, Law and Moral Philosophy of Reproductive Biomedicine</i>, nr 1/2005. 9. Michael Sandel, <i>The Case against Perfection: Ethics in the Age of Genetic Engineering</i>, Cambridge: Harvard University Press, 2007. 10. Stephen F. Smith, “Response to Michael Sandel”, <i>Journal of Law, Philosophy and Culture</i>, Vol. III, No. 1 (2009), s. 159-162. 11. Wykład online Paula Knoepflera, University of California, Designing offspring - an ethical problem: https://www.youtube.com/watch?v=nOHbn8Q1fBM	

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Arystoteles, <i>Etyka Nikomachejska</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012. 2. David Edmonds, <i>Philosophers Take On the World: Exploring Moral Issues Behind the News</i>, Oxford University Press 2016. 3. Włodzimierz Galewicz, <i>Początki ludzkiego życia</i>, Universitas, Kraków 2010. 4. Włodzimierz Galewicz, <i>Status ludzkiego zarodka a etyka badań biomedycznych</i>, Kraków 2013. 5. Włodzimierz Galewicz, <i>Wokół śmierci i umierania</i>, Universitas, Kraków 2009. 6. Jurgen Habermas, <i>Przyszłość natury ludzkiej: czy zmierzamy do eugeniki liberalnej?</i>, tłum. M. Łukasiewicz, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2003. 7. Jacek Hołówka, <i>Etyka w działaniu</i>, Prószyński i S-ka, Warszawa 2001. 8. Grzegorz Hołub, Piotr Duchliński (red.), <i>Ulepszanie człowieka. Perspektywa filozoficzna</i>, Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum, Kraków 2018. 9. Immanuel Kant, <i>Uzasadnienie metafizyki moralności</i>, Antyk, Kęty 2001. 10. John Stuart Mill, <i>Utylitaryzm. O wolności</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005. 11. Siddhartha Mukherjee, <i>The Gene: An Intimate History</i>. Large Print Press, 2017. 12. Friedrich Nietzsche, <i>Tako rzecze Zaratustra</i>, Wydawnictwo vis-à-vis/Etiuda, Kraków 2014. 13. Robert Nozick, <i>Anarchia, państwo, utopia</i>, Wydaw. "Aletheia", Warszawa 2010. 14. John Rawls, <i>Teoria sprawiedliwości</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009. 15. Jan Philipp Reemtsma, <i>Zaufanie i przemoc</i>, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2011. 16. Jean Jacques Rousseau, <i>Emil czyli o wychowaniu</i>, Zakład im. Ossolińskich, Wrocław 1955. 17. Michael J. Sandel, <i>Przeciwko udoskonalaniu człowieka. Etyka w czasach inżynierii genetycznej</i>, przeł. O. Siara, Kurhaus, Warszawa 2014; 18. Julian Savulescu, „New Breeds of Humans: The Moral Obligation to Enhance” [w:] <i>Ethics, Law and Moral Philosophy of Reproductive Biomedicine</i> nr 1/2005. 19. Peter Singer (red), <i>Przewodnik po etyce</i>, Książka i wiedza, Warszawa 2000.	

20. Robert Sinsheimer, *The Prospect of Designed Genetic Change*, [w:] Ruth F. Chadwick (red.), *Ethics, Reproduction and Genetic Control*, Routledge, London 1994.
21. Anna Szklarska, *Problem przemocy w filozofii człowieka i filozofii polityki*, Wydawnictwo LIBRON, Kraków 2021.
22. Anna Szklarska, *Sprawiedliwość w czasach kryzysu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2015.
23. Anna Szklarska, *Życie i upływ czasu w ujęciu Jeana Amery*, [w:] „Hybryda” nr 28/2016. s.23-25.
24. Peter Vardy, Paul Grosch, *Etyka*, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 2010.
25. Mary Anne Warren, *Status moralny*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, przeł. Sergiusz Tokariew, Łódź 2019.
26. Maciej Zaremba Bielawski, *Higieniści. Z dziejów eugeniki*, Wołowiec 2011.
27. Jeremy Holmes, *Ethical Aspects of Psychotherapies*, [w:] S. Bloch, P. Chodoff, S.A. Green (red.), *Psychiatric ethics*, Oxford University Press, Oxford 1999, s. 225-243.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	20
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	10
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	1
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	44
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	20
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	10
	Przygotowanie do egzaminu/kolokwium zaliczeniowego	20
Ogółem bilans czasu pracy		125
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		5